

& noluit. Quid igitur superest, nisi ut ciuitas vestra penitus diruatur in acerum. Cætera Matth. 23.

CAPVT DECIMUMQVARTVM.

Inuitatus Christus à quodam Pharisæo ad prandiū, hydropticum sabbato sanat, quod probat licere. Vnde super inuitatis ad cœnam cohibet eorum ambitionem, & docet humilitatem, ac sub similitudine turris ædificandæ, & belli parandi, docet humilitatis religionem.

ET factum est cum introisset Iesus in domum cuiusdam principis Pharisæorū sabbato manducare panem, & ipsi obseruabant eum. Et ecce homo quidam hydropticus erat ante illum. Et respondens Iesus dixit ad legisperitos & Pharisæos, dicens: † Si licet sabbato curare? At illi tacuerunt. Ipse verò apprehensum sanauit eum, ac dimisit. Et respondens ad illos dixit: Cuius vestrum asinus aut bos in puteum cadet, & non cōtinuò extrahet illum die sabbati. Et non poterant ad hæc respondere illi.

† Matth.
12. b.
Marc. 3. a.
Sup. 6. b.
& 13. c,

Cum Christus Pharisæos sæpius taxaret tanquam inuidos & ambitiones, hic Pharisæus volens persuadere Christo, quod nec illi inuideret, inuitauit eum die sabbati. Cæteri verò Pharisæi obseruabant eū, si quid præter legem aut eorum ceremonias diceret aut ageret. Hydropticus autem hic erat Christo confidens, non tamen propter sabbatum & Pharisæos sanitatem petens: quem Dominus prospiciens, à Pharisæis petit, an liceret sabbatis curare? Ad cuius verbum tacuerunt: vnde apprehensum illum sanauit. Cætera patent capite superiore de muliere inclinata.

Dicebat autem & ad inuitatos parabolam, intendens quomodo primos accubitus eligerent, dicens ad illos: Cum inuitatus fueris ad nuptias, † non discumbas in primo loco, ne fortè honoratior te sit inuitatus ab illo, & veniens is qui te & illum vocauit, dicat tibi: Da huic locum: & tunc incipias cum rubore nouissimum locum tenere. Sed cum vocatus fueris, vade, recumbe in nouissimo loco, ut cum venerit qui te inuitauit, dicat tibi: Amice, ascende superius: tunc

erit

erit tibi gloria coram simul discubentibus. † Quia omnis qui se exultat: humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur.

† Matth.
23. b.

Iaco. 4. c.
Ius. 18. e:

Nota ex hac historia, qua princeps Phariseorum Christum conuiuium excepit, non inhiberi conuiuia, modò frugi sint & moderata. Quibus aut rarò, aut nunquam Christus affuit, quin corporale aliquod beneficium alicui præstaret, aut salubrem aliquam doctrinam impartiretur, cuiusmodi & nunc, Phariseorum obseruans pharisaicam, iubens non primos accubitus ambire, imò contrà, nouissimo loco sedere: quòd fugientes honores honor consequitur: honorè verò cõsecrantes honor fugit.

Dicebat autem & ei qui se inuenerat: Cùm facis prandium aut cœnam, noli vocare amicos tuos, neq; fratres tuos, neque cognatos, neque vicinos, neque diuites, ne forè te & ipsi reuident, & fiat tibi retributio. † Sed cùm facis conuiuium, voca pauperes, debiles, claudos, & cæcos, & beatus eris: quia non habent retribuere tibi. Retribuent enim tibi in resurrectione iustorum.

† Tob. 4. b
Prou. 3. b.

Aliud quoque salubre Phariseos docet, iubens ad conuiuia cæcos, pauperes, & claudos, id est, omnes rependendi beneficij impotes potius inuitemus, quàm amicos, & diuites, qui rependere possint. Sane hoc autem intelligendum est, non quòd alendæ amicitie gratia affines, cognatos, etiam diuites ad conuiuium vocare non possimus, sed quòd misericordie potius, quàm rei alterius gratia instituta sunt conuiuia. Neque magnum aliquid fecisse nos putemus, si retributionem sperantes, conuiuio diuites exceperimus.

Hæc cùm audisset quidã de simul discubentibus, dixit illi: † Beatus qui manducabit panem in regno Dei. At ipse dixit ei: Homo quidam fecit cœnam magnam, & vocauit multas. Et misit seruum suum hora cœnæ, dicere inuitatis vt venrent, quia iam parata sunt omnia. Et cœperunt simul omnes excusare. Primus dixit ei: Villam emi, & necesse habeo exire & videre illã. Rogo te habe me excusatum. Et alter dixit: Iuga boum emi quinque, & eo probare illa. Rogo te habe me excusatum. Et alius dixit: Vxorem duxi, &

† Matth.
23. a.

Apo. 19. b

ideo non possum venire. Et reuersus seruus, nunciauit hæc domino suo. Tunc iratus paterfamilias, dixit seruo suo: Exi cito in plateas, & vicos ciuitatis, & pauperes, ac debiles, & cæcos, & claudos introduc huc. Et ait seruus: Domine, factum est ut imperassti, & adhuc locus est. Et ait dominus seruo: Exi in vias & sepes, & compelle intrare, ut impleatur domus mea. Dico autem vobis, quod nemo virorū illorum qui vocati sunt, gustabit cœnam meam.

Cum dicit: Beatus qui manducabit panem in regno Dei. Si de carnaliter sapientibus erat hic Phariseus, & licem censebant eum, cui in temporaliregno Messie genialiter cum eo epulari contingeret: sin spiritualiter, sapiebat. Manducare panem in regno Dei, est in Ecclesia triumphante Dei visione perfrui. Quod hac parabola probat, ostendens hoc quidem regnum Iudæis primò paratum, & ad hoc venisse, ut eos huc introduceret: sed dum eos tantis implicitis negotiationibus terrenis & temporalibus, cogere tur seruos mittere ad gentes. Cætera patent Matth. 22.

†28.

Ibant autem turbæ multæ cum eo, & conuersus dixit ad illos: † Si quis venit ad me, & non odit patrem suum, & matrem, & uxorem, & filios, & fratres, & sorores, adhuc autem & animam suam, non potest meus esse discipulus. † Et qui non auulat crucem suam, & venit post me, non potest meus esse discipulus.

Videns Iesus huius turbæ plurimos ipsum sequi paratos, parētum verò & amicorum amore remorari, paucis concludit quæ impediunt Christi fieri discipulum, qui cæteris omnibus præponendus est, inò propriae voluntati. In quo vides, inquit Isidorus, quanti sit discipulum esse Christi, & Christianā profiteri philosophiam, hoc est, esse verè Christianum: quo nomine nemo dignus hic esse ostenditur, qui huic philosophiæ quicquā quamuis magnum, quamuis charum præposuerit, sed & suam voluntatem iubetur abnegare, si diuinæ fuerit contraria voluntati. Latius patent Matth. 10. & 16. cap.

Quis enim ex vobis volens turrim edificare, nonne prius sedens cōputat sumptus qui necessarij sunt, si habeat ad perficien-

sciendum: ne postquã posuerit fundamentũ, & non poterit perficere, oēs qui vident, incipiant illudere ei dicentes: Quia hic homo incepit ædificare, & non potuit consummare.

Hæc parabola architecti & imperatoris docet nullum vitæ institutum, nihilq; planè temerè à nobis suscipiendum, quod non ante animo expenderit, alioqui deridendos nos orbi propinamus. Itaq; qui Christum sequi incipit, expendere debet, num omnibus renunciare possit, qui alioqui non potest esse aptus Christi discipulus. Quod autem ait: Nonne prius sedens computat sumptus qui necessarij sunt, si valeant ad perficiendũ? Græcè, οὐχι πρῶτον καθίσας ἑκφίλει τὴν δαπάνην, ei ἕξ ἑ τὰ ἔσπς ἀπαρτίσθων, id est, Nonne prius apud se (id enim mihi significare videtur καθίσας, id est, sedens) reputat & computat, qui futuri sint sumptus, num scilicet habeat, quibus ad iustam turris absolutionem opus sit, & sufficiat, ἀπαρτίσθων enim significat ita rem absoluere, vt nihil desit. Vide Budæum in Commenta.

Aut quis rex iturus committere bellum aduersus alium regem, non sedens prius cogitat si possit cum decem millibus occurrere ei qui cum viginti millibus venit ad se? Atroquin adhuc illo longè agere, legationem mittens, rogat ea quæ pacis sunt. Si ergo omnis ex vobis, qui non renunciat omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus.

Quod ergo in hac similitudine cõmittendi belli miteda sit legatio ad ea quæ pacis sunt requirenda: quia si quis audiat aliquẽ sibi intentare bellũ, contra quẽ se viri bus imparem agnoscit, nunquam hosti concreditur, nisi sciat se optime ad bella instructum, & quot sibi necessarij, militibus munitum: ita est de bello spirituali aduersus Satanam: de quo Paulus. Ephe. 6. ✠ Non est nobis ✠ Ephe. 6. b. colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principatus & potestates, aduersus mudi rectores tenebrarum harũ, contra spiritualia nequitia in cœlestibus.

† Bonum est sal. Si quoque sal euauerit, in quo condietur? † Mat. 5. b. neque in terram, neque in sterquilinum vtile est, sed foras † Mar. 9. g. mittetur. Qui habet aures audiendi, audiat.

Diuersis modis sal apud Evangelistas accipitur. Apud
Ff 5 Mat.

Matthæum 5.ca.vbi dixit Apostolis: Vos estis sal terræ, &c. vbi latius explicuimus. Marci verò 9. cap. pro fide, seu dilectione capitur, cùm dicitur: Habetis in vobis sal. Lucas verò pro verbo domini, & apto ad docendū sermone, quasi diceret: Si Dei sermo prauis corrumpatur doctrinis, neque vtilis erit prædicatori, & multo minus auditori. Vide Matth. 5. & Mar. 9.

CAPVT DECIMVM QVINTVM.

Ex parabola centesimæ ouis inuentæ, & drachmæ decimæ, & filij prodigi reuertentis, concludit Christus peccentiam fructum contra Phariseos murmurantes, cur ipse frequentaret peccatores, & discumbere cum illis.

†Mat. 9. b
Mar. 2. d. **E**rant autem appropinquantibus ei publicani & peccatores, ut audirent illum. † Et murmurabant Pharisei & scribæ, dicentes: Quia hic peccatores recipit, & manducat cum illis.

Quia Christus regnum Dei promittebat peccentibus, appropinquabāt ad eum publicani, exercentes publica munia Imperatoris, tributa, vectigalia, & huiusmodi principum redditus: & peccatores, qui minora exercebant officia, vt cambia, vsuras, & huius: quæ omnia scribæ & Pharisei abhorrebant, tanquam peccata publica, & ideo Christum abominabilem censebant, qui vt plurimum diuertebat ad illos, vt eos à peccatis suis retraheret, propter quos præcipuè missus fuerat, vt ipse superior dixit: Non veni vocare iustos, sed peccatores ad peccentiam.

†Matth. 18. b. *Et ait ad illos parabolam istam, dicens: † Quis ex vobis homo, qui habet centum oues, & si perdidit unam ex illis, non dimittit nonaginta nouem in deserto, & vadit ad illam quæ perierat, donec inueniat eam? Et cum inuenit eam, imponit in humeros suos, gaudens, & veniens domum, conuocat amicos & vicinos, dicens illis: Congratulamini mihi, quia inueni ouem meam quæ perierat. † Dico vobis, quòd ita gaudium erit in celo super uno peccatore peccentiam agente, quàm super nonaginta nouem iustis, qui non indigent peccentia.*

†50. dist.
Quia sanctitas sua.
†6. q. 7. ca.
peccentiam.

Quam